

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inzerate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gl.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXII.

V Celovcu, 2. aprila 1903.

Štev. 14.

Uljudna prošnja!

Vse častite gg. naročnike, ki se doslej še niso spomnili na nas in niso še obnovili naročnine, ali so s tisto še za prejšnja leta na dolgu, opozarjamo s tem na njihovo dolžnost ter uljudno prosimo, da blagovolijo isto čim prej mogoče poravnati. Trudimo se in delamo, da vstrežemo naročnikom, zato naj tudi oni ne pozabijo na svoje dolžnosti do lista. Le če vsak naročnik točno plačuje svojo vsakoletno naročnino, more list redno in brez škode izhajati. Da ne bode treba lista takim zakasnelim naročnikom ustavljati, prosimo, da se vsi tisti, ki so kaj na dolgu, temu pozivu odzovejo. — Dalje tudi iskreno prosimo svoje prijatelje, naj razširjajo naš list in mu pridobijo prav mnogo novih naročnikov. Naročnina naj se pošlje za naprej, kakor je navada pri vseh listih. List velja za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Naj vsak naznani svoj natančni naslov in dostavi, je li star ali nov naročnik.

Upravništvo „Mira“-a.

Bra „Schulverein“-u.

Po vseh nemškonacionalnih listih je hudo javkanje in bridko tugovanje. Kakor bi se bila zgodila bogzna kakšna nesreča, zdihujejo in tožijo nad „zlobo“ Slovencev. Kaj se je zgodilo tako strašnega? Čujte!

Po nemških listih se bere povsod enak članek tega-le obsega: „Neverjeten slučaj (!), ki tako prav kaže sovraštvo slovensko-klerikalnih hujšakačev (strašno!), se je zgodil v Kotljah. Šolsko vodstvo (aha!) v Kotljah je z ozirom na ne bogato občino (kaka skrb!) v družbi z nekaterimi posestniki prosilo pri vodstvu nemškega „Schulvereina“ za razna učila. Tej prošnji se je ustreglo in šola v Kotljah je prejela učila za 100 K. Šolski vodja je o tem dobrodošlem (!) daru sporočil klerikal-

nemu krajnemu šolskemu svetu, a je s tem slabo zadel, zakaj črni vaški mogočnejši (schwarzen Dorfespoten) so prepovedali sprejem onih učil, ki so se morala nemškemu „Schulvereinu“ zopet vrniti. Tako je ostala uboga šola v Kotljah (??) brez potrebnih učil (?), zakaj premodri (Obergescheiten) krajnega šolskega sveta, kakor tudi njihovi duhovni zahrbtniki (Hintermänner) sami ne storé nič za šolo (!?), ker je po njihovih nazorih povsem nepotrebno, da si mladina pridobi potrebnih znanostij.“

To torej je izliv užaljenih nemških src, ki si same togote ne morejo pomagati! Bridke solze jim zalivajo pristne nemške oči, ker so se našli trdni slovenski možje, korenjaki, ki ne marajo prejeti nemškega „Schulvereina“ — Judeževih grošev! Slava in hvala jim, ker s tem so pokazali, da jim ljubezen do národa, do besede materine nikakor ni prazna beseda, da se nočejo podati v jarem, katerega pripravlja kruti sovražnik. S tem dali so lep vzgled tudi drugim slovenskim krajnim šolskim svetom, kako jim je postopati, ko se jim vsiljuje s pravo čifutsko nadležnostjo nemški „Schulverein“. Judeževi groši, ki jih vsiljuje Slovincem zato, da bi prodali svojo národnost, naj se kratkomalo zavrnejo, kakor se je to vrlo dobro zgodilo v Kotljah!

Pisarjenje nemških listov nam kaže, da se razni nemški nenasičneži čutijo že vladarje na naši zemlji. Tembolj je treba, da jim pokažemo, da od njih ne potrebujemo ničesar!

Navedeni slučaj nam pa osvetljuje tudi delovanje nemškega „Schulvereina“ in naših učiteljev! Da bi hotel „Schulverein“ skrbeti za nemške otroke, tem podajati podpore, — ne rekli bi ničesar; hvalevredno bi bilo njegovo delovanje. Tako pa so v resnici nemški otroci „Schulvereinu“ prav deveta briga! Povsod vidimo, kako je njegovo delovanje naperjeno le na to, da z Judeževimi groši ponemčuje nenemške, pri nas slovenske otroke! Ko berači za podpore, pravi, da gre za nemško mladež, ki je v nevarnosti itd. Navedeni slučaj kaže, da vsiljuje denar tam, kjer ga ne marajo, kjer ga treba ni, in to bo treba enkrat pojasniti tudi nemškemu občinstvu, ki se dá v tem oziru tolikokrat voditi za nos!

Berač za podporo je bil v tem slučaju kakor v tolikih drugih — učitelj. Brez vednosti, dá, zoper voljo krajnega šolskega sveta, ki je v tem oziru

vendar merodajen, hoče podporo za šolo! Ali tudi za-se?! Ali si hoče s tem dobiti zaslug pred Pallatom? O tem molči gorenje poročilo!

V spominu je gotovo cenjenim bralcem, kako je bilo v izkazih „Schulvereina“ izkazano darilo za šolo v Št. Jakobu v Rožu. Dvakrat je tamošnji krajni šolski svet pozivljaval v „Mir“-u, da se pové, kdo je sprejel podporo. Do danes ni bilo odgovora. Vse to kaže, kako dela nasprotno ponemčevalno društvo. Zato je bila povsem na mestu in primerna ta — brca „Schulvereinu“. Naj ji sledi še mnogo drugih!

Dopisi.

Spodnji Dravograd. (Smrtna kosa.) Na praznik oznanjenja bl. Device Marije je po dolgem bolehanju preminul g. Janez Rabič, hišni posestnik in gostilničar, star 60 let. Pokojnik je bil vedno na strani Slovencev. Slovenski posojilnici je bil od časa njenega obstanka marljiv odbornik in rad ji je pripustil, ne zmenivši se za nasprotstvo tržanov, prostor v svoji hiši, dokler posojilnica ni dobila lastnega doma. Bil je dolga leta tudi cerkven ključar, načelnik krajnega šolskega sveta itd., ter obče spoštovan in priljubljen. Časten mu spomin!

Pliberk. (Umrta) je dne 27. marca tu po kratki mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, gospa Klara Svetina, mati g. notarja Antona Svetina, v 86. letu svoje starosti. Pogreb se je vršil ob veliki udeležbi v nedeljo dne 29. marca na mestno pokopališče. N. p. v m.!

Ruda. (Misijon.) Od 8. do 10. marca smo obhajali tu sv. misijon, katerega so vodili prečastiti očetje iz kapucinskega reda, in sicer o. Donat Zupančič, voditelj in gvardijan v Loki, o. Žiga Wagner, gvardijan v Volšbergu in o. Egidij Golob, konventual v Volšbergu. Čeravno je bilo začetka neugodno vreme in zelo slabi poti, je vendar udeležba bila prav dobra; izvrstni govori misijonarjev so privabili dan na dan več poslušalcev v cerkev, tako, da je v zadnjih dneh bila natlačeno polna in so pridigarji komaj na prižnico mogli priti. Tudi k spovedi je prišlo dosti ljudi in mnogo jih je opravilo dolgo spoved; vseh obhajancev je bilo čez 1200. Vsak večer je pel četrt ure misijonski zvon ter opominjal k molitvi za spreobrnjenje grešnikov, in hvala Bogu, njegov glas se ni za-

PODLISTEK.

Praktična gospodinja.

Jezi me in vznemirja noč in dan!

Gospa Stiskačeva izhaja s šestdesetimi kronami na mesec, a meni jih ne zadostuje niti sto! In mi, uradniška družina z dvema otroci, mi bi morali prav za prav veliko boljše varčevati kot Stiskačeva dva, ki sta brez otrok in taka bogatina. Ona mora znati čarati.

„Seveda, ako boste tako razsipali!“ mi je odvrnila Stiskačeva nedavno na take moje pritožbe. „Juha, goveje meso, sočivje, prikuha, pečenka, na vrh še močnate jedi, in to vse za eno kosilo! Čemu taka potrata? Saj jemo zato, da se nasitimo, in zato je dovolj ena jed. Jaz kupim pol kile govejega mesa, pa ga imam dosti za dva dni. Prvi dan imava juho s krompirjem, fižol, lečo ali kaj podobnega, da se le najeva. In zraven je dovolj majhen košček mesa. Kar pa mesa ostane, ga razrežem v koščke in zmešam s krompirjem ali sočivjem, od juhe pa posnamem maščobo, in tako imava drugi dan zopet dobro kosilo.“

Jaz sem vzdihnila in zavidala Stiskačeva na tihem, da moreta biti tako zadovoljna ob takšni hrani. Kaj takega midva zares nisva znala. Ako bi postavila jaz pred svojega moža tako jed, kakoršno zna napraviti Stiskačeva gospa, ne vem, kako bi me pogledal. Saj že zaradi tega ne bi mogel prebiti ob taki hrani, ker ima naporno delo. Cel dan tičati v pisarni, to ni kar tako! Toda gospod Stiskač vendar dela, a je večji in krepkejši

od mojega moža. In tako lepo je rejen in rdečelichen, da bi človek kmalu mislil: Tega-le pa ne redi samo ona hrana, ki mu jo skuha žena. Vsaj potegne ga včasih na skrivnem nekoliko, če že drugega ne.

„Neznansko veliko denarja že morata imeti Stiskačeva dva“, pravim nekoč možu. „In naju mora biti v resnici sram...“

„Ker živiva tako, kakor se spodobi ljudem? Lepo te prosim, stara, ne bodi neumna! Ali naj trpiva midva pomanjkanje, da bodo potem otroci podedovali morda par vinarjev več za nama? Ali more biti tak denar dobrim otrokom všeč, ki so ga pristradali stariši? Midva prav nič ne mečeva stran po nepotrebem; prav skromno živimo. Teh misli pa jaz nisem, da bi si moral odtrgati prav vsak užitek. Saj delamo dovolj, potem pač smemo tudi uživati sadove svojega dela. A nikar ne misli, da te hočem učiti s tem razsipnosti. Bog varuj tega: dokler bomo pa živeli tako, kakor nam dopuščajo naše razmere, nam ne bo nobeden pameten človek nič očital. Kakor pa varčuje Stiskačeva, to je že zoperno, naravnost grdo in nespametno. Žena sama vsled tega trpi, in mož si skoraj gotovo pomaga sam zunaj hiše; dosti je neumen, ako si ne. Kar je preveč, je povsod preveč, tudi pri varčevanju, ker to je skopost in mir besedi.“

Vsaki moževi besedi sem morala pritrditi, da je pametna; toda kedarkoli sem se spomnila Stiskačevih, vselej me je nekaj spekle pri srcu. Kako lepo bi bilo, ko bi mogla midva toliko prihraniti otrokom, kot Stiskačeva dva za tuje ljudi. Skoraj se mi je zdelo, da ne izpolnujem svojih materinskih dolžnosti.

Nekoč vprašam Stiskačeva kar naravnost: „Ali je vaš mož zadovoljen prav z vsako jedjo, ki jo postavite pred-nj?“

„I kajpak, da je! Seveda izprva se je kisal in godel; najrajši bi bil jedel vsak dan kot na pustni večer. A jaz se nisem dala ugnati. Kmalu sem mu prepodila iz glave njegove muhe. Prepričal se je, da človek živi tudi ob malem in da se še bolje počuti, kot pa, ako bi jedel mnogo. Sedaj kuham, kakor se mi zdi, in mož nikoli ne črhne besedice. Sploh sedaj zelo malo je.“

I tako krepak mož ob taki hrani? In piva da tudi ne pije? To mi je bila silna uganka.

„S perilom je ravnal ravno tako“, je nadaljevala Stiskačeva. „Vsak dan svež ovratnik — lepo vas prosim, kot bi ne zadostoval eden cel teden, ako se ravna človeški ž njim. Kratkotomalo sem možu povedala, da denarja za njegove ovratnike ne pobiram na cesti. Kaj je storiti? Dejal je, da bo perico sam plačeval. Sedaj daje prat ven in plačuje iz lastnega žepa. Tako prihranim najmanj pet kron več na mesec.“

Zato je bil gospod Stiskač vedno tako lepo nalikan, kot bi ga vzel iz škatljice! V istem trenutku se mi je vzbudil sum. Kaj, ko bi pa gospod Stiskač skrbel zunaj tudi za kake druge potrebe? Tu je morda izginila marsikaka kronica, ki si jo je pritrkala žena s stradanjem, ne da je vedela zato. Ali bogata sta vendar-le!

Tako je šlo nekaj časa. Kar izvemo: „Stiskačeva trgovino so zaprli.“ To je bilo vsem kot strela iz jasnega. Tedaj vse izgubljeno, kar je naskoparila žena, vse, kar si je pridobil mož. To mi je bila nova, nerazrešljiva uganka.

stonj razlegal po dolini in okolici, privabil je nekaj nenavadnih gostov k spovedi in mizi božji. Prav ganljiva je bila tudi pridiga v soboto pred izpostavljenim sv. Rešnjim telesom združena s prošnjo za odpustenje, ki je skoraj vsakega pričujočega ganila do solz. V nedeljo popoldne je bil sklep lepe pobožnosti, blagoslovljenje misijonskega križa in drugih spominkov, sklepna pridiga, slovesna procesija s sv. Rešnjim telesom, katere se je udeležila velika množica ljudstva, in nazadnje zahvalna pesem. Častitim gospodom misijonarjem izrečemo tudi tu svojo srčno hvalo za veliki trud in lepe nauke, ki so jih nam dali, ter upamo, da bodo nam nepozabljivi ostali in dosti dobrega sadu obrodili.

Globasnica. (Želja!) Približuje se zopet velik, reci: največji praznik celega leta, Velika noč. Med tem, ko bodo drugje z veseljem praznovali „Vstajenje Gospodovo“, bomo se mi tukaj pisano gledali! Kako to? Nemška požarna bramba ima namreč navado, da se o najsvetejših praznikih udeležuje slovesne božje službe s svojimi društvenimi znaki, v svoji brambovski noši. Da tako nastopanje nemške požarne brambe žali vse zavedne Slovence, je umevno — je dokazano. In radi tega pogrešamo ravno pri takih priložnostih v cerkvi ljudi, ki so bili drugače zmiraj navzoči! Kje so? Šli so v Večno vas, Šteben, Šmihel ali Doberlovas v cerkev, ali pa so ostali doma. Ker je naša cerkev zidana za vse farane in ima torej vsak pravico — o nedeljah in praznikih celo dolžnost — iti vanjo, in ker nadalje vsak pričakuje, da bode mogel biti zbran in ne moten pri sv. opravilu . . . , tako upamo, da se bodo z ozirom na krajevne in časovne razmere nekateri nedostatki odstranili in tako vsakemu faranu vstop v svojo cerkev olahkočil, udeležba božje službe omogočila. V tem smislu želimo, da bi: 1. nemški brambovci ne stali po celi cerkvi, od durij do obhajilne mize, kakor do zdaj, ampak, da ostanejo zadi pri moških klopek; kajti spredaj je le prostor za šolarje in deklice (ženske), ki bodo tudi gotovo veseli, če bodo ob praznikih smeli zasedati svoje navadne prostore. 2. Da bi se pri cerkvenih obhodih molil glasno rožni venec, namesto da svira godba; in če že ne more biti brez nje, da se vsaj ne godejo posvetne pesmi: v katoliški Globasnici namreč še nismo vajeni kaj takega poslušati, kedar spremljamo našega Zveličarja v slovesnih procesijah. Upamo da se bodo naši želji vstreglo. Najboljše bi seveda bilo, če bi prišli nemški brambovci v navadni praznični obleki k službi božji. Nad tem bi se nikdo ne spotikal, ampak še le iz srca bo vsak vesel, ko bo videl, da je njegov slovenski brat vendar še veri zvest ostal.

Kotlje. („Štajerc“.) Znani lažnjivi kljukec, katerega izdajajo tam doli v Ptuj, in kateri vsiljuje tudi nekaterim zapeljanim koroškimi kmetom-nemčurjem, svojo nebodijetrebno modrost, se je bil zaletel tudi v našega spoštovanega g. župnika. Pa spodletelo mu je! V zadnji številki je moral namreč objaviti sledeči popravek: Pred vsem ni res, da sem v nedeljo dne 8. februarja iz prižnice povedal, da vsem tistim, kateri berejo „Štajerca“, ne bode treba iti za veliko noč k spovedi, ampak res je, da sploh besedo „Štajerc“ v celi propovedi izustil nisem in sem samo rekel, da je pod smrtnim grehom prepovedano brati, plačati in razširjati veri in nrvnosti sovražne časnike in knjige. — 2. Dalje

„Gotovo je imel nesrečo pri špekulacijah“, sem vprašala moža.

„Ne, ampak zaradi ženine skoposti.“

„Kaj pa govoriš? Ali se ti sanja?“

„Da boš videla, da se mi ne sanja, poslušaj! Stiskačeva je stradala in tudi moža je hotela prisiliti, da bi se naučil stradati. Izprva se je ženi upiral, a ko je videl, da je vse zastoj, si je mislil: „Dobro, ti delaj, kakor se tebi zdi, jaz bom pa delal, kakor se bo meni zdelo. On se ji je smejal, ko je stradala, sam je pa hodil jest v hōtel. Tako sta imela vsak svoje gospodarstvo. Že samo to stane dvojni denar, a razen tega veš, da je gospod Stiskač precej dobrovoljen možiček, in ga rad nekoliko cukne. Doma bi bil dobil pičel vrček piva, ako bi ga mu bila žena sploh dala, a v gostilni si jih je privoščil nekoliko več. Doma bi bil moral biti zadovoljen z navadno hrano, a v gostilni je jedel gosposko. Tu je dobil tudi družčino, in kedar se vinski bratci pošteno spravijo skup, takrat ni kmalu konca. Stiskač je ostajal v gostilni, začel nazadnje še igrati, a svoja trgovska opravila je zanemarjal, in ni se ti treba čuditi, ako vidiš zdaj posledice tega. Ako ga vprašaš, kaj ga je privedlo do tega, ti bo mirno odvrnil, da pojdi rajši vprašat njegovo ženo o tem.“

Od tistega dne mi ni nič več žal, ako izdajam denar zato, za kar ga imamo. In si zaželi moj mož kaj posebnega, se vselej spomnim na gospo Stiskačevo, ter mu prav rada ustrezem. Zato je pa mož najbolj zadovoljen doma med svojo družino in ne hodi iskat zabave po gostilnah. Pri vsem tem pa izhajamo prav dobro, dasi ne posnemamo nikoli cinkov raz juho, kakor je delala gospa Stiskačeva.

ni res, da me najbrž rado preveč zebe in sem to povedal, ker sem se bal, da bi prišlo preveč ljudi k spovedi, ampak res je, da v spovednici zmirom z veseljem storim svojo dolžnost in celo župljane v propovedih spodbujam, da bi večkrat hodili k sv. spovedi. V Kotljah, dne 24. svečana 1903. Fr. Štingl, župnik in ustanovni ud obrambnega društva „Tisková liga v Pragi“. — Kljukcu nič ne pomaga, da svoje pristaše z ozirom na ta popravek roti: „Prosimo za odgovor, in sicer takoj!“ — Pisal je nerresnico in s tem — basta!

Jezerko. (Češka podružnica) slov. plan. društva jako vrlo deluje zlasti po slovenskih planinah koroških. Zato je le primerno, da se tudi „Mir“ večkrat ozre na uspešno delovanje te podružnice. Zadnjemu „Planinskemu Vestniku“ pozvamo, da se je zadnji občni zbor češke podružnice vršil v Pragi dne 19. februarja. Iz letnega poročila o nje delovanju pozvamo, da je zgradila podružnica l. 1902. novo udobno stezo k Češki koči po dolini Gornje Kočne, ki se združuje z že obstoječo podružnično stezo, vodečo od Češke kočice mimo Rjavega plazu k Žrelu. Nova steza je zelo prijetna in se vzpenja le zmerno navzgor. Nove steze je zgradila podružnica še na Vernikov Grintavec od jezerskega župnišča, dalje na Mala Vrata nad Češko kočico in od Mrzlega dola k spodnjemu koncu Turskega žleba; z le-to stezo se je znatno skrajšala zveza med Savinjskim sedlom in Turskim žlebom brez vsakoršne izgube višine. Na novo so se markirala (zaznamovala) pota na Vernikov Grintavec, na Jenkovo planino in Goli vrh in pa nova pot k Češki koči. Kazipotnih tablic se je postavilo 36. — Češko kočico je obiskalo leta 1902. nad 400 turistov. Oskrboval jo je Krč s svojo ženo iz Kokre v splošno zadovoljnost in s priznanja vredno vnemo. — Članov šteje podružnica 412, in sicer 32 ustanovnikov, 380 rednih članov. — Odbor je izdal l. 1902. izborno uspešno knjižico „Vodnik po Julskih Alpah“ in pa IV. letnik „Alpskega Vestnika“ pod uredništvom dr. Boh. Frante, kateremu je na pomoč od jeseni še dr. Anton Schmidt. Vsebinska „Alp. Vestnika“ se odlikuje posebno po monografijah (spisih) o skupinah Julijskih Alp, ki jih pišeta dr. Otokar Laxa in dr. Vladislav Ružička. Po teh spisih se odlikuje „Alpski Vestnik“ kot prvi slovenski časopis, ki podaja strogo znanstvene, posamezne skupine slovanske gorovja obsegajoče razprave. — Razen tombole, ki je donesla Češki koči v korist 223 kron 40 vinarjev, je priredila podružnica več prijateljskih večerov, ki so se češkim planinarjem zelo omilili. Računski sklep izkazuje 8464 kron 27 vinarjev dohodka in 7746 kron 22 vin. izdatkov. Podpor je dobila podružnica 200 K od železniškega ministerstva gledé na izdajo „Julskih Alp“. Podružnična aktiva znašajo 19.344 K 60 vin., pasiva pa 11.323 K 52 vin. — Načelnik podružnice je zopet neumorno delujoči g. univ. prof. dr. K. Chodounský. Pri točki o posameznih nasvetih se je sprejel predlog, da je dijaštvu srednjih šol znižati naročnino na „Alpský Věstník“, da se na tak način budi zanimanje za slovansko gorovje med mladežjo, in pa da je izročiti za tisk pripravljeni rokopis o češko-slovensko-nemškem gorskem besedilu Češki akademiji v pregled.

Sele nad Borovljami. (Pretep s smrtnim izidom.) V noči od 19. na 20. sušca je v Bajtiščah hlapec ondotnega gostilničarja, Janez Kelih p. d. Pavlov, do smrti pretepal kmetskega, 22letnega sina Valentina Keliha p. d. gor. Čevha ter mu s polenom zavdal smrtni udarec po glavi tako, da je revež z razklano glavo in s krvjo oblit obležal. Smrtno ranjen ležal je pod milim nebom kakih 5 ur brez vsake pomoči, glasno je stokal ter Jezusa in Marijo klical. Pa nobeden onih, kateri so ga slišali, se baje ni upal do ranjenega, iz strahu pred morilcem, kateri se je po končanem delu podal v bližnji hlev. Še tisti dan je ranjeni trpin umrl. Mrliča so potem prenesli na dom nad Bajtiščami, odkoder se je v nedeljo dne 22. p. m. pred sv. mašo v Selah vršil žalosten pogreb. Ogronna udeležba pri pogrebu pokazala je globoko sočutje do užaljenih starišev, kateri so na tako žalosten način spremljali k zadnjemu počitku svojega edinega sina. — Kaj pa morilec? On je že v rokah pravice in čaka svojo obsodbo. Nobeno znamenje kesanja se do sedaj ne vidi na njem. Žalostno! Pripomniti je, da je storilec prav priden učenec liberalnih pridigarjev, kateri svoje pogubne nauke trosijo v Bajtiščah med uboge delavce, katerih žalibog velika večina že ne mara za cerkev in njene blage božje nauke. Zatorej ni čudno, da ubogo zapeljano ljudstvo postaja tako surovo in brezčutno. Ubijalec je še na sv. Jožefa dan bil v Selah in je v Bajtišče gredé, kakor pravijo, prav pridno upil „Heil“ in „Sieg“. Le tako naprej, in kmalu bodo zapeljivci s ponosom mogli pokazati na celo vrsto sličnih hudodelstev! Kmetje, varujte se tistih, kateri v ovčjih oblačilih k vam prihajajo — znotraj pa so zgrabljivi volkovi, — zakaj po njih sadu jih bote spoznali!

— Od druge strani se nam poroča o groznem hudodelstvu: V noči od 19. do 20. svečana so bili

v gostilni na Bajtiščah ljudje odgnani o polnoči z opominom, da je že čas iti spat. Mirno so se razšli. Janez Kelih, kmetski sin v Selah, je bil dninar pri gostilničarju g. T. Ogrisu. Prebival je po navadi v hlevu Jurija Keliha, brata kmeta Čevha. Tam je bil tudi sin kmeta Čevha, Valentin Kelih. Ta dva sta šla namesto domov z Janezom Kelhom v hlev, kjer so začeli kvartati. Pri kvartanju so se razprli, da je prišlo do hudega pretepa. Janez Kelih je Jurija in Valentina Keliha tako grozovito pretepal s koli, da sta oba obležala na mestu na prostem. Zjutraj so našli oba tam. Jurij ima pohabljeno eno roko in eno nogo, pa tudi na rebrih čuti bolečine. Valentin Kelih, ki bi imel sedaj iti drugokrat k vojaškemu naboru, jo je dobil pa s kolom tako po glavi, da je imel prebito črepinjo do možganov in tudi po životu je imel veliko udarcev. Poklican je bil zdravnik dr. Vetter iz Borovelj, ki ga je opral in obvezal in ukazal oskrbeti ga s sv. zakramenti. To se ni moglo več zgoditi, ker ni bil pri zavesti. Podelilo se mu je poslednje olje. Še tistega dne 20. sušca proti polnoči je izdihnil svojo dušo. Prepeljali so ga takoj v rojstno hišo in ga djali na oder. V nedeljo je bil sprevod na pokopališče v Sele. Tja je prišla komisija in vse natanko preiskala. Hudodelnika Janeza Keliha je odgnal orožnik še tisti dan. Moral je nesti vklenjen s seboj kol, s katerim je storil svoj zločin.

Škocijan. (Razno.) Našo škocijansko trirazredno šolo je zadela velika sprememba. Zapustil nas je prvega sušca g. R. Mencin in zadnjič smo brali v „Miru“, da nas zapusti tudi g. E. Silej, ki je postal nadučitelj v Domačalah. G. Mencin se je preselil na Štajersko v Št. Ilj pri Slovenjem Gradcu. G. Mencina si bodo ohranili naši otroci v dobrem spominu. Bil je vnet učitelj, ki je posebno mladino vzpodbujal, naj pridno prebira slovenske knjige. Pohvalno se sme omeniti, da je tudi gosp. Silej svoje dolžnosti kot učitelj izpolnjeval pri nas prav pridno. Deloval je v Škocijanu skoraj 13 let. — V podjurski dolini dobroznani slikar Medard Skuk p. d. Amružej iz Grabeljevsi je napravil za našo cerkev prav lepo podobo sv. Franciška, katero so si kupili škocijanski tretjeredniki. — Če Bog dá, bomo imeli skoraj v Škocijanu Marijino družbo.

Tinje. (Naša posojilnica) je imela v svojem minulem 13. upravnem letu 1902. 63.877 kron denarnega prometa. Hranilnih vlog se je na novo vložilo 17.361 K, vzdignilo 13.938 K, ostalo 53.210 K. Posojil se je na novo dalo 8170 K, vrnilo 4603 K, ostalo 51.034 K. Čistega dobička je bilo 659 K, upravnih stroškov 197 K. Udov ima zadruga 150, ki imajo vplačanih 42 glavnih in 108 upravnih deležev v skupnem znesku 1056 kron. Rezervni zaklad iznaša 2455 K. Posojilnica je ud „Zveze slovenskih posojilnic v Celju“, katera je zadnje revizijo izvršila dne 14. svečana 1901.

Kotmaravas. (Smrt žganjarja.) Dne 21. sušca so našli na potu v Preblje mrtvega 54letnega dninarja in drvarja Jos. Bruliha. Doma je bil iz Medborovnice. Bil je znan žganjar, ki je včasih spil 1 do 1½ litra žganja na dan. Tudi dne 19. sušca se ga je bil nasrkal do mokrega in takega je na poti prehitela smrt. Nov dokaz, kaj dela žganje!

Dholica. (Požar.) V dimniku Kašparjeve vilce je začelo 24. sušca okoli ene opoldne goreti. Ogenj se je strašno hitro širil po celi strehi. V veliki nevarnosti je bila vas Šmartin; le ugoden veter je nas rešil strašne nesreče. Posestnik in gostač sta oba zavarovana.

Črnčecé pri Dholici. (Ogenj. — Razno.) Dne 24. marca ob 1. uri opoldne je naznanjal plat zvana, da nekje gori, in res gorela je v Šmartnu Kašparjeva bajta. V veliki nevarnosti je bila farna cerkev ter cela vas. Ogenj je menda nastal v dimniku. Pazite vendar na dimnike, tako bo marsikatera nesreča izostala. — Zgodnjo spomlad imamo letos. Pri nas so nekateri kmetje že 23. svečana začeli orati in sedaj imajo večinoma že vse vsejano. Pač redkokdaj tako zgodaj. — Tudi pri nas je premalo poslov. Kmetje, ki so prej morda imeli po 3 ali 4 hlapce, imajo sedaj enega ali pa nič; deklet ravno tako. Vzrok: ker vse v mestu in tovarne gre. Temu so tudi mnogo krivi kmetje sami. Jaz poznam hlapca, ki je lansko leto služil pri nekem premožnem liberalnem kmetu, pa ima še sedaj dobiti obuvalo ter še nekaj plače. Zatorej gre rajši v tovarne ali v mesto, kjer je plača dosti boljša in točnejša.

Št. Jurij ob Zili. (Nova posojilnica.) Uradna „Celovčanka“ objavlja sledeči slovenski vpis v zadrugi register: 1. Sedež zadruge: v Št. Juriju na Zili. 2. Firma se glasi: Hranilnica in posojilnica v Šent-Juriju na Zili, registrovana zadruga z neomejeno zavezo. 3. Namen društva: Dajati posojila svojim zadrugičnikom na primerno nizke obresti. 4. Poseben vpis: Zadruga temelji na pravilih od 1. februarja 1903. Načelstvo obstoji iz načelnika, njegovega namestnika in iz pet udov načelstva. Tačasni udje načelstva so: Tomaž Zwick, posestnik

v Semračah, kot načelnik; Anton Mosser, posestnik v Libijencih, kot namestnik; Simon Mosser, posestnik v Črešnjaku; Jurij Sternik, posestnik v Črešnjaku; Peter Sternik, posestnik v Črešnjaku; Franc Götzinger, posestnik v Semračah; Jakob Pipp, posestnik v Skubičah. Načelnstvo podpisuje v imenu zadruga na ta način, da se podpišeta dva uda pod firmo, katera naj bo pisana ali s pečatom natisnjena. Javna naznanila zadruga se bodo objavljale po potrebi z oznanili v uradnici nabitimi ali v časopisu „Mir“ ali „Slovenska zadruga“. Dan vpisa je 21. marec 1903. C. kr. dež. kot trg. sodnija v Celovcu, oddelek IV., dné 18. marca 1903.

Kotiček za nemčurje in druge take ljudi.

Ovaduhi! To ime zaslužijo nemčurji po raznih krajih. V zadnji številki „Freie Stimmen“ smo brali v listnici uredništva: „V Globasnici: Naznanite nam resnične dogodke o „hetzkaplanu“, potem ga bomo enkrat pošteno prijeli. S splošnimi napadi ne moremo ničesar pričeti.“ — S tem je, rekli bi, nekako uradno potrjeno, kako dela znana svojat v Globasnici zoper Slovence. Brez prave podlage, brez uzroka napadajo kaplana, ki je storil samo to „pregreho“, da ne tuli z nemčurjskimi volkovi, marveč ljubi in spoštuje svojo materinščino in svoj narod! Ljudje, ki delajo tako, obsodijo sami sebe in dolžnost vsakega, ki si je ohranil le nekoliko poštenosti, je, da jim obrne hrbet. Pa tudi uredništvo Dobernikovega lista se je v označeni notici pokazalo v pravi luči. Svoje častivredne pristaše v Globasnici — saj vemo, kje jih je iskati! — vzpodbuja, da naj stikajo kakor pravi ovaduhi za kaplanom in naznanijo vse, kar zvedó (ali si tudi zmislijo), da ga more list potem „pošteno prijati“. Fej takemu početju!

Nekaj enakega najdemo tudi v „Štajerem“ v oddelku: „Pisma uredništva“, kjer beremo med drugim: „Kotle: Štrigel je preoster. — Koroški kmet: Ni mogoče.“ — Iz tega vidimo, da pošiljajo naši nemčurji svojim listom dopise, kateri so celo za te liste preostudni in neoprabni. Spozna se pa iz tega tudi, koliko so vredni napadi v nasprotnih listih!

Novičar.

Na Koroškem.

Koroški deželni predsednik. Nemško-nacijonalni listi pravijo, da so deželnega predsednika pl. Fraydenega odslovili ne toliko iz političnih ozirov, kakor radi tega, ker ni znal dosti trdno zastopati gospodarske koristi dežele, kar se je vsestransko obžalovalo. To je bil menda tudi vzrok, da ni bil imenovan za tajnega svetovaleca. — Za naslednika je določen, kakor pišejo isti listi, dvorni svetovalec v Lincu, baron Hein, brat kranjskega deželnega predsednika. G. Hein je na glas, da je hud liberalac! Če bo vladal tako, kot njegov brat na Kranjskem, potem se nam bližajo gotovo lepi časi! Pravijo, da pride na Koroško z „gotovimi naročili“. S kakšnimi neki? Da pripomore nemškemu nacijonalcem še do večje moči in neomejenega gospodarstva ter popolnoma uduši slovenstvo?

Duhovske zadeve. Č. g. Henrik Smažik, župnik v Št. Janžu v Rožni dolini, je imenovan za župnika in kanonika v Št. Štefanu pri Velikovcu. — Premeščen je č. g. provizor Al. Mlinar iz Djekš v Št. Janž v Rožni dolini. — Pobožnost v čast sv. Glavi se je minuli teden slovesno obhajala po vsem Koroškem. Posebno slovesna je bila pobožnost v mestni farni cerkvi sv. Ilje v Celovcu, kjer je vsak večer pridigal č. o. Pfistermeister družbe Jezusove o krščanskem trpljenju.

Osebnosti. Naš rojak, g. dr. Lud. Brenčé, finančni praktikant v Celovcu, je imenovan za c. kr. finančnega koncipista. — Dosedanji predsednik koroške hranilnice v Celovcu, g. dr. Jos. Erwein, je radi bolehnosti odstopil. Na njegovo mesto je izvoljen za predsednika g. dr. Jos. Luggin.

Celovška porota. Letošnje prvo porotno zasedanje je trajalo od 3. do 14. marca. Pred porotnike je prišlo 21 obtožencev; v dveh slučajih se je obravnava preložila, 2 obtoženca sta bila oproščena, 17 je bilo obsojenih na vkup 79 let in 7 mesecev težke ječe. Med obsojenimi je samo 1 ženska.

Izpred sodišča. Svojčas smo poročali, da je 18letni pomočnik T. Gaggl v Celovcu po nepredvidnosti ustrelil deklo A. Hamersal pri trgovcu Spielerju, ker se je igral s samokresom. Gaggl je bil zato obsojen na 4 tedne ostrega zapora. Trгоvec Spieler, ki je bil obtožen, da orožja ni dosti shranil, je bil oproščen. — 29letni Jurij Knez, doma iz Kotelj, rudar na Lešah, je obtožen, da je dné 11. jan. t. l. pretepal in telesno poškodoval M. Repnik na Lešah. Zato je bil obsojen na 4 mesece težke ječe.

Požari. Dne 20. sušca je nastal požar v bajti za steljo posestnika J. Sablačana v Selah pri Zrelcu. Škode je 140 kron. — Dne 19. sušca je pogorelo pobištvo L. Janeša p. d. Kiršnerja v Zapucih pri Gospisveti. Škode je 4000 kron. — Dne 23. marca je bil velik požar v Rakovljah, obč. Važenberg. Pogorele so hiše in gospodarska poslopja posestnika Pr. Grosa p. d. Sprunga, J. Karpfa p. d. Purpelnika in T. Zupanca p. d. Petra. Zgorela so tudi živila, krma, orodje in mnogo oprave. Škoda je zelo velika. Kako je požar nastal, se še ne vé. — Dne 24. marca je pogorel bučelnjak Marka Trinkla na Dobravi pri Ovbrah s 450 praznimi panji. Škode je 200 kron. Zažgala je menda zlobna roka.

Drobiž. Celovski krojaški pomočniki, katerih je okrog 100, so minuli teden ustavili delo. Zadrževajo zlasti, da se jim uredijo plače, zniža delavni čas in zboljšajo delavnice. Pogajanja z mojstri doslej niso imela uspeha in se torej stavka nadaljuje. — Blizu Suhe so dne 19. marca potegnili iz Drave neznan žensko truplo, ki je moralo že kake pol leta ležati v Dravi. Ženska je bila štara okrog 50 let. — Preko Beljaka je prišlo doslej že nad 15.000 laških delavcev v Avstrijo! — Koroška hranilnica v Celovcu je letos od svojega čistega dobička razdelila v razne namene vkup 117.290 K. — 85letni starček zgorel je nedavno v neki bajti v Čeranu blizu Trga. Starček, P. Wiegeler, je bržkone kadil v postelji, tako zažgal posteljo in bajto in našel žalostno smrt. Drugi stanovanjci v bajti so se še rešili. Bajta je pogorela do tal. — V Paterinjonu se je obesila 47letna posestnikova žena El. Walker. Zmešalo se ji je. — Razpisano je do dne 20. aprila mesto šolskih voditeljev v Kazazah in Vogrčah na Kor. Na šoli v Vogrčah se s prihodnjim šolskim letom otvori tudi drugi razred. — Do dne 15. aprila je razpisano mesto okrajnega zdravnika v Št. Štefanu ob Zili. — Deželno vrtnarsko razstavo bodo priredili v Celovcu od 5. do 8. sept. t. l. Takrat bode tudi razstava živine. — Beljaška hranilnica je razdelila 51.925 kron darov, večinoma za nemške namene.

Po slovenskih deželah.

Koncert „Glasbene Matice“ v Ljubljani. „Glasbena Matica“ ljubljanska pripravlja Slovincem nekaj posebnega z velikim koncertom, ki se bo vršil dne 22. in 23. aprila v ljubljanski stolnici, vsakokrat ob 7. uri zvečer. Cerkev bo električno razsvetljena. Cerkevne klopi bodo numerirane in poleg tega bodo postavili še stole v cerkev. Pevski zbor „Glasbene Matice“, močan 160 pevov in pevcev, in godba, močna 60—70 mož, bode nastavljena pred velikim oltarjem. Pel se bo frančiškana o. Hartmanna v Rimu oratorij: „Sv. Frančišek“, ki si je v najkrajšem času osvojil občudovanje vsega glasbeno izobraženega sveta. Nadejati se je, da bo tudi slovensko občinstvo prihitelo v Ljubljano, da se udeleži tega znamenitega koncerta, med Slovenci prvega svoje vrste. Kdor je kdaj slišal zbor „Glasbene Matice“, je gotovo prepričan, da bo ta koncert nudil občinstvu nekaj izvanrednega, kajti s ponosom se smemo nadejati, da bo uprizaritev oratorija po zboru naše „Matice“ dosegla, ako ne nadkrilila vse dosedanje domače in tudi inozemske slične prireditve. G. skladatelj o. Hartmann pride sam h koncertu.

Češki „Sokoli“ v Celju. Letos se povabijo v Celje na izlet „Sokoli“ s Češkega, Moravskega in Šlezije. Takrat jih bo prišlo, če je le mogoče, dva do tri tisoč. Če bode utegnil, privedel jih bode starosta češkega „Sokola“, dr. Podlipny. Spred tega velepomembnega izleta čeških bratov na celjska slovenska tla bodejo v kratkem natančneje objavili. Za red bode takrat „Sokoli“ sami skrbeli, kajti prišlo jih bode toliko, da bi celjska policija ne mogla sama izpolniti svoje naloge. Bode si zopet morala izposoditi celovško!

Gradec — največje slovensko mesto na Štajerskem. Nemci odlikujejo graško mesto z naslovom „najbolj nemškega mesta“. Zanimivo pa je na tem, da je Gradec tudi največje slovensko mesto na Štajerskem. V Gradcu živi kakih 25.000 Slovencev. Toliko pa jih ni v nobenem drugem mestu na Štajerskem.

Križem sveta.

Vrednost goldinarskih bankovcev. Bankovci po 5, 10, 50, 100 in 1000 gld. se lahko zamenjajo pri vseh c. kr. državnih blagajnah in uradih do 31. avgusta 1903. Potem se isti samo vzamejo pri glavnih in filijalnih uradih (podružnicah) avstro-ogerske banke. Dne 31. avgusta 1907 pa isti izgubijo vso vrednost.

Strašna rodbinska drama (žaloigra) se je zgodila dne 25. marca v Gradcu. 38letni deželnotajniški kancelist Karol Löffelmann je umoril svojo ženo, dva svoja otroka in sebe. Ženo je v stanovanju zavratno napadel in ji ovil jermen okolu vratu. Ko je bila žena zadavljena, je na ta način umoril še desetletno hčer Hildo in petletnega sinčka

Vilija. Dvanajstletnega sina Otona je med tem poslal po pivo ter ga čakal za vratmi. Ko se je sin vrnil, mu je zasadil nož v vrat, a Otonu se je težko ranjenemu posrečilo pobegniti. Nato je Karol Löffelmann prerezal si žile na vratu in se tako usmrtil. Pravijo, da je bila vzrok tega strašnega dejanja — beda.

Slovencev na Ogerskem — ni več! Še leta 1890. so našli naših ljubih ogerskih Slovencev 94.697 duš, v razkazu o ljudskem štetju leta 1900. jih pa ne najdemo več. Ogerska država ne pozna več Slovencev — na papirju! Le kakih 800 omikanih Slovencev, ki živijo po raznih mestih ogerskih in so se pripoznali za Slovence, se je postavilo med „razne narode“ za Angleži, Italijani in Francozi. Medjimurskih Slovencev toraj ni več — na papirju, v resnici jih pa še živi mnogo nad 100.000 onkraj Mure čilih, zdravih, vernih, zvestih besedi materini. Imajo tudi svoje knjige in kalendarje, žal v skrpučanem madžarskem pravopisu, katere knjige jim tiska večinoma tiskarna njihovega „epušpeka“ (škofa) v Sobotici. Ko bi se vendar hoteli resno in do cela oprijeti sosedne jim slovenske knjige in omike! Morebiti pa se jih še Bog usmili in jim vzbudi še o pravem času narodnega osvoboditelja! — Družba sv. Mohorja je štela lani v Somboteljski škofiji na Ogerskem 346 udov.

Svetozár Hurban Vajanský, urednik slovaških „Národnih Novin“ v Turčanskem Sv. Martinu, je stal 21. t. m. pred budapeštanskimi mažarskimi porotniki obtožen radi hujskanja proti mažarski narodnosti. Veliko avstrijskih časnikov je ponatisnilo omenjene članke, med njimi tudi nekaj naših slovenskih, in državna pravdnistva niso videla nič žaljivega v njih. Z narodno nestrpnostjo prepojeno mažarsko sodišče v Budapešti je pa Hurbana obsodilo na dva meseca zapora, 400 kron globe in povrnitev stroškov. Fej, taka pravica!

Zedinjenje hrvatskih opozicijskih strank. Hrvatske opozicijske stranke so se, hvale Bogu, konečno vendarle sporazumele in zjediniše, kar mora napolniti z veseljem vsakega Slovana. Bil je pa tudi to skrajni čas, da je nehal med hrvatskimi rodoljubi prepir, ki je bil najboljša voda na madžarski mlin. Znano je, kako se Madjari s pomočjo hrvatskih izrodic Madjaronov na vso moč trudijo, da bi hrvatski narod uničili gmotno in duševno. Znano je tudi, da imajo Madjari dandanes v svojih rokah vso moč in da je mogoče vspešen odpor proti madžarskemu nasilstvu le tedaj, ako so združeni vsi hrvatski prvaki v jedno stranko. Dozdaj pa tega ni bilo in so razne hrvatske stranke porabile lep del svojih moči v mejsebojnem prepiru; kar je bilo na velikansko škodo dobri hrvatski stvari. Zdaj pa je, kakor smo rekli, ta mejsebojni prepir ponehal in ne more biti dvoma, da se združenim hrvatskim opozicijskim strankam prej ali slej posreči, iztrgati Madjarom oni upliv na hrvatsko javno življenje, kateri je rodil med našimi brati Hrvati do danes že toliko gorja. Prva naloga zedinjenih opozicijskih strank je gotovo ta, da delajo na to, da postane Hrvatska financijelno (denarno) samostojna in neodvisna od Madjarov. Preteklo bo najbrže še mnogo vode po Savi, ali složnemu in vztrajnemu pa previdnemu delu se mora konečno vendarle posrečiti, da se ta cilj doseže. — Zadnje dni je prišlo v Zagrebu do velikih demonstracij zoper Madjare. Dne 28. marca so demonstrantje vse madžarske napise polili s črnolom. Policija in orožništvo nista mogla zmagati demonstrantov. Priti ste morali dve kompaniji vojakov. Dunajčan Ohler je bil natepen, ker je na cesti govoril nemški. Zvečer so demonstracije postajale vedno nevarnejše. Na hišah Madjarov so demonstrantje pobili okna. Župan je miril, a množica ga je zasramovala. Ob 11. uri ponoči pomikala se je še vedno velikanska množica ljudstva po ulicah in klicala „Abzug!“ vladi, Madjarom in Nemcem.

Novi vojaški zakonski načrt in Madjari. Avstrijski državni zbor je brez težave sprejel vojaško postavo za tekoče leto, dasi se po nji vojaška bremena znatno zvišajo. V ogrskem državnem zboru pa se še vedno nadaljuje razprava o novem vojaškem zakonskem načrtu, ki se nahaja danes v istem stanju, kakor pred mesecem dnij. Ni ga skoraj dneva, da bi se ne priredilo po ogrskih mestih shodov, na katerih se odločno protestuje proti temu načrtu. Dan na dan prihajajo v Budimpešto deputacije k predsedniku državnega zbora, da mu izročé resolucije, sklenjene na raznih shodih. V četrtek prišla je v Budimpešto deputacija, broječa več tisoč oseb. — Pri vsem tem pa se nadeja vlada, da premaga opozicijo, ne da bi ji bilo treba zapustiti državni zbor. Kako bode to napravila, ni pa do danes še nobenemu znano. V Budimpešti so bile radi tega velike poulične demonstracije.

Ruski car Nikolaj II. je izdal do svojega národa poseben manifest ali poziv, ki je pravcati program (načrt) vladanja carjevega in obeta biti jeden najvažnejših državnih aktov (listin) ruskih. Na čelu tega manifesta je svečana obljuba, da je varovati stare stebre in svetinje Rusije. Tej obljubi

sledi tožba o škodljivih naukih, ki jih širijo med narodom tudi ljudje, naukih, ki so provzročili v državi že toliko gorja in zmešnjav in ki stavijo v nevarnost državo samo. Poglavitni del manifesta pa obsega razlago, da je temelj Rusija in do ostane „pravoslavna cerkev“, katere upliv se ima vtrditi na vseh koncih in krajih države. Cerkev mora biti kar najtesneje spojena z državno uravnavo in mora sodelovati z njo v vsakem pogledu. — Kak razloček v tem oziru med Rusijo in nami! Ondi je postavil sam car kot pogoj zdravemu obstanku države spojitev cerkve z državno, a pri nas se po vsej sili ločuje prva od druge in se dela na vse kriplice ne le na to cepljenje, marveč tudi na cepljenje verske sile. To je pač mogoče samo v državi, ki noče živeti.

Sibirska železnica. Zdaj je ravno deset let, odkar se je sešel odbor za gradnjo sibirske železnice, kateremu odboru na čelu stoji sam ruski car Nikolaj II. Te dni je bila svečana seja tega odbora in o glavnih uspehih gradnje sibirske železnice. Glavna zadača odbora, da s to velikansko železnico zveže skrajne pokrajine iztočne Sibirije z evropsko Rusijo, je zdaj malo ne izpolnjena. Dozidati je še mali kos proge ob bajkalskem jezeru, čez katero je ustanovljena parobrodna zveza. Proga sibirske železnice je dolga 5628 vrst in stane 384.604.000 rubljev. Razun tega je določenih 94.320.660 rubljev za razširjenje tovarnega prometa. Ta velikanska železnica je velikega pomena ne le za Rusijo, marveč tudi za ostali svet. To je zdaj najkrajša pot iz Evrope na azijski iztok. Dosedaj je pot iz zapadne Evrope v Šangaj trajala okoli 35 dni, sedaj bo krajša za več nego polovico. Iz Hamburga v Šangaj čez sueški prekop se pride s parobrodom v 36 in pol dneh, a po sibirski železnici se bo prišlo v 17 dneh in 6 urah. Sibirska železnica je izpeljana tudi preko Mandžurije in je toraj popolnoma dokončana. V začetku marca izročila se je prometu.

Boj pijančevanju v Angliji. V Angliji so v zadnjem času storili mnogo umestnih korakov v svrhu zelo razširjenega žganjepitja. Tako so med drugim določili, da se mora vsakdo strogo kaznovati, kdor otrokom pod 14. letom daje vpijanljivih pijač. Ravno tako prepoveduje zakon, da bi se otroci pošiljali po pijačo. Kaznovan je vsak, ki mu je izročen v oskrbo otrok pod 7. letom, če ga zasačijo pijanega. Osebo, ki jo pijano zasačijo na ulici, doleti stroga kazen, najbolj zanimivo je pa to, da pride vsak trikrat kaznovani pijanec v „črni zapisnik“ in takemu skozi tri leta pod kaznijo nihče ne sme dati alkoholne pijače, ne za denar in ne zastonj. Gostilničar izgubi v tem slučaju gostilniško koncesijo. Slike članov „črnega zapisnika“ razobesi oblastvo v vseh onih prostorih, ki jih je dotičnik poprej navadno obiskoval.

Gospodarske stvari.

Kratka pravila za umno svinjerejo.

1. Prašiče moraš čedno držati, večkrat jim nastiljati, kožo jim čistiti ter jih opirati po leti s hladno vodo, če nimaš prostora, kjer bi se mogli kopati. Zapomni si dobro, da so čisti in umno glešteni ščetinarji bolj zdravi in se tudi hitreje debelijo, kakor pa umazani in blatni. — 2. Svinjak bodi čist, suh, zračen, precej svetel in dosti prostoren; po leti ne sme biti prevroč, po zimi pa ne premrzla. Pôd v svinjaku mora biti na vsak način tlakan in ne sme vpijati in propuščati scalnice, čeprav je drugače lesen. Scalnica se mora torej odtekat, da ne usmradi in ne okuži svinjaka, kajti to bi moglo povzročiti mnogovrstne bolezni. Slab, nečist in smrdljiv svinjak napravi več bolezni, kakor se navadno misli. — 3. V enem in istem svinjaku ne drži skupaj starih svinj in odstavljenec, odnosno močnih in slabotnih, ker bi dobili slabotni premalo klaje in se torej ne bi mogli uspešno razvijati ter rasti. Slabotne deni torej posebej. — 4. Plemene svinje krmi dobro, ali vendar ne tako tečno, da bi se preveč zredile. Pitane svinje pa hrani čim bolj tečno, da se prej podebelé, kajti čim prej so debele, tem manj stane piča. — 5. Korita in posode za prašičjo pičo naj bodo snažne in čiste. Pred vsakim krmljenjem pomij korita, tako

tudi po krmljenju pominjake (škate). Če ostane piča več dni v koritu, skisa se in škoduje zdravju. — 6. Prašič žveči krmo prav malo, ampak isto brzo pogoltne. Malo prežvečena piča pa se v želodcu slabo prebavi. Zatorej prašič trdo klajo slabo prekuha, a pripravljeno pa bolj izkoristi. Vso svinjsko pičo moraš torej kuhati, zmleti ali zrezati. — 7. Prašičji želodec je majhen, zatorej ne more nenaekrat mnogo klaje vanj. Zategadelj krmi plemene prašiče po trikrat na dan, pitalne svinje in mlade pujske pa še večkrat. — 8. Najnaravnejša svinjska piča je kuhano krompir, kuhano korenje, koleraba, pesa, laška repa, posneto mleko, umeteno mleko, kisló mleko, dalje kuhano zeljnato, pesno, repino perje, mlada sveža trava in taka detelja, pomijnje, otrobi ter slednjič moka ali drob, ječmena, turšice in ovsá. Celó zrnje je za svinje pretrdo. — 9. Vročá jed je svinjam škodljiva, istotako tudi premrzla. Krmi torej le mlačno, izjemno tudi hladno pičo. — 10. Prašičem dajaj samo toliko piče, kolikor morejo pojesti. Nikoli ne sme v koritu preveč klaje ostati. — 11. Pokladaj pičo vsak dan o natanko določenem času, o enoisti uri. — 12. Pitalne svinje se večkrat zapitajo, da nehajo jesti. Če to opaziš, moraš jih en dan postiti in jim dati malo soli. — 13. Prašičem je dati po vsakem krmljenju čiste vode in to posebno tedaj, če se jim poklada bolj trda, suha piča. — 14. Za pleme izberi popolnoma zdrave svinje, ki so tudi lepega telesa. Čim lepši in boljši so stari, tem boljši in lepši bodo mladiči. — 15. Če je lepo vreme, puščaj vsaki dan svinje za nekoliko ur na prosto, da se nahodijo; od tega so izvzeti le pitalni prašiči. Na prosto puščaj odstavljenec, breje prasice, merjasce in tudi doječe samice s pujski, ko so isti navršili 14 dni. Če ni družega prostora, izpusti jih v velik, ograjen svinjski vrt. Na to se naši svinjerejci skoro nič ne ozirajo, ali hoja v čistem zraku je neobhodno potrebna, ker se v tem slučaju prašiči bolj razvijajo, hitreje rastejo in ostanejo primeroma bolj od tistih, ki leže neprestano v svinjakih. — 16. Meso bo prav slastno in slanina trda, če daješ pitalnim svinjam kuhan krompir z otrobi ter zdrob (debelo moko) ječmena, koruze in graha. — 17. Pitalne svinje morajo imeti v svinjaku popolnoma mir. — 18. Daj vsem vrstam svinj apnene zemlje, lesenega ogija in odpalega zidnega ometa; včasí daj jim tudi fosforovokislega apna in sicer stari prašičem po eno kavino žličico, pujskom pa samo tretji del tega. S tem se odvrne mnogo bolezni in mnogo nepravil! — 19. Krompirjevka (krompirjeva cima) in slana mlaka (solamura) ste ščetinarjem škodljivi, dá, naravnost strupeni. Torej pozor! 20. Za pleme izberi pujske druge ali tretje storitve, ker oni prvega poroda so navadno malo slabejši in manj vredni. (Konec sledi.)

Vabila.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmarovas in okolice napravi na belo nedeljo dné 19. aprila t. l. v gostilni g. Antona Otovitza v Ilovljah veselico z gledališko predstavo, petjem itd. v korist velikovške šoli. K obilni udeležbi uljudno vabi vse Slovence in Slovenke

Hranilnica in posojilnica Kleče bo imela svoj letni občni zbor dné 13. aprila t. l., ob 3. uri popoldne, v posojilničnih prostorih v Podravljah s sledečim vspeodom: 1. Poročilo o letnem delovanju. 2. Sklepanje o čistem dobičku. 3. Volitev odbora. 4. Razni nasveti. — Ako bi se ne sešlo o določenem času potrebno število udov, se vrši zborovanje ob 1/4. uri istega dné pri vsakem številu navzočih članov. — K obilni udeležbi vabi

načelníštvo.

Loterijske številke od 28. marca 1903.

Dunaj	53	62	74	22	27
Gradec	70	43	86	10	39

— Ker se mora „Mir“ po pošti odposlati v četrtek zjutraj, treba je list zaključiti že ob torkih popoldne. Zato gg. dopisnike nujno prosimo, da nam blagovolijo dopise kolikor mogoče z g o d a j pošiljati, da se morejo pravočasno uvrstiti.

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

NAZNANILA.

Učenec

se sprejme takoj v trgovino z mešaním blagom v **Idriji na Kranjskem.** Več pove iz prijaznosti upravníštvo „Mir“-a.

Kdor hoče prave, dobre in fine slivovke ter tropinoveca

več od 1/2 hektolitra naravnost od izdelovalca kupiti, naj se obrne na **vlastelinstvo Orehovec**, do posestnika **Dragotina Fröhlich-a**, pošta Sv. Peter-Orehovec na Hrvatskem.

Zajamčeno pristno mašno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi priporočal je knezoškofjski ordinarijat ljubljanski v svojem listu leta 1898. za nakup zajamčeno pristnega **mašnega vina** vč. duhovščini zato, ker je omenjeno društvo gledé razpošiljanja mašnih vin pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej po 34 kron in više po stopinjah kvalitete za 100 litrov **loco kolodvor Postojna**. Rdeče namizno vino — kakor tudi večje množine — ceneje. — Posoda se zaračuni po dobavni ceni ali se ista vrne franko v šestih tednih. — Lanski pridelek je izboren in milejšega okusa, ker je napravljen po novem francoskem načinu. Rdeče, jako priljubljeno namizno vino („cviček“) oddajalo se bode po 28 kron. — Belo, staro vino je še v zalogi. — Naročbam čez 500 litrov dovoli se nekoliko popusta. — *Zadruga razpošilja poslej samo kristalnočista vina* (Flaschenreife).

Kmetijska zadruga v Vipavi (Kranjsko).

Učenca

sprejme trgovec s specerijskim blagom

D. Pichler
v Celovcu, šolske ulice.

Pozor kmetovalci!

Svoji k svojim!

Velikokrat se prigodi, da so kmetovalci primorani kupovati sadna drevesca od svojih narodnih nasprotnikov. No danes tega ni potreba več; vsakdo naj se obrne na **Janko Hafner-ja**, posestnika v Žabnici pri Škofjiloki na Kranjskem, in naj za poskušnjo naroči vsaj 5 drevesc, ker sem prepričan, če bode enkrat kdo moja visokodebelnata drevesca videl, da si jih bode še več naročil. — Cena enemu drevescu je 20 do 25 kr.

Malo posestvo (pogorišče),

ki ima blizo 4 oralov sveta, skoraj 3 birne posetve, lep gozd, travnik s sadjem, in je v lepi legi, je na prodaj radi družinskih razmer v Kotmarivasi. Pojasnila daje **Matija Prosekar**, posestnik na Plešivcu, pošta Kotmaravas pri Celovcu.

Ako si hočete po ceni in dobro

pravo švicarsko uro

kupiti, obrnite se zanesljivo do

H. Suttner-ja, urarja v Kranju,

ker te ure so po celem svetu znane kot najboljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ima blizo 600 podob, katerega vam pošlje za-
stoj in poštnine prosto.

Izborna zaloga zlatnine in srebrnine.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitek itd. po najnižjih cenah.

Štedilno milo z znamko „jelen“

je izredno dobre kakovosti, je jako izdatno in zajamčeno čisto.

Na prodaj je po vseh boljših prodajalnicah tacega blaga.

Paziti je na gorenjo varstveno znamko.